

CSIKSZEREDA

KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

<p>Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 9 kor. Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor.</p>	<p>Feladv. szerkesztő: Dr. Nagy Béni. üggyb.</p>	<p>Nyitléri cikkeket soronkint 30 állóért kiadótnak. Egyes lap ára 20 álló. Hirdetési díjak a legelőzőbban számítottak.</p>
---	--	---

Élőfizetési felhívás.

A lét harczában roskadozó súlyos anyagi viszonyok nyomása alatt álló székelységünk kulturális s különösen közgazdasági életének támogatására egy pár hete „Joggy. sorompóba léptünk. Önzés, érdekek ki van zárva munkásságunk köréből, mert annak a mostoha sorsa fájnak vagyunk gyermekei, mely körül bástyázza a multakban s körül bástyázza a jelenben a magyar nemzeti állam létalapját hitének, szívósságának, rendületlen haszonszerelésének hő ápolásával. Sorompóba léptünk, hogy panaszoljunk közgazdasági életünk omladékain, hogy a számlákat felbrosszúkk kulturai elvárkozottságunkon. Társadalmunk minden rétegének bajait kirándalmait, hő óhajunk lapunk hasábjaira fektetni. Nem akarunk csak egyes régiók körében élni. érdekeket szolgálni, a mi közelmünk ama tért foly, melyet meggyünk körül ölelnek s rizeink fel szalagznak.

Mint jelezve volt már egy pár hete hogy a nagyközönség elé léptünk szerényen és kértük támogatását. Ma a negyedikszor vagyunk a nyilvánosság előtt, alkalmat nyújtunk, mindenkiének meggyőződést szerezni önzetlenségünkkel. Együttel felkérjük olvasóinkat a kik nem hájlandók lapunkat megtartani sziveskedjenek a negyedik számot kiadóhatalmunkba juttatni.

Az „enyhítő körülmény“.

Olvasóink bizonyára azt fogják hinni a czimről, hogy é helyen most valami büntetőjogi fejtegetésekbe boosátkozunk. Gondolatunkban nincs. Arról a bizonyos testet-lelket megmérgező folyadékáról akarunk szólni, a melyet népünk a képviselő választásokra való tekintettel elnevezett „választó-viz“-nek; valóságilag a hatásából fejlődő öszinteségre tekintettel: „i g y e n e s“-nek, „zsinor“-nak; a büntető-bírósággal való vonatkozásban pedig „enyhítő körülmény“-nek s a melynek egyébiránt boosított magyar neve: pálinka.

Minden humor mellett, mely az említett elnevezésekben foglaltatik, van egy végtelenül elszomorító jelenség, hogy népünkél az iszákosság, de különösen a pálinka ivás igen nagy mérvben terjed. Ugy teszen a székely, mint a jó kereskedő, ki üzletére minden kedvező konjunkturát kihasznál. Nem mulaszt el egyetlen alkalmat sem, a hol csak inni lehet. Az ő-i székely szokásokból lenmaradt számtalan u. n. kalácsa, melynek számtalan váltajai közül nevezetesek az arató kaszáló, trágyázó, fahozó, tiloló, szántó stb. kalácsa, továbbá a „rudinázás“, torozás, bucsu már nem elégíti ki vágyait. Most már iszik éjjel, nappal, reggel, délben, este, a hol és mikor szerét ejtheti s nem csak annyit a mennyi módjában áll, hanem a meddig hitele ér. Isten van aztán, hogy nem csak az elszegényedés öltött ijesztő mérvöket, hanem az erkölctelenség és jellentelenség is. A vadházasságok normális számba jönnek, sőt egymás között még szerződési megállapodásokkal rendezik. Persze ezt is pálinkaszó mellett.

Ma már többé nincs meg az az egyenes székely öszinteség, mely mindenkivel szemben az igazság útján halad. Tapasztalhatjuk a büntető bíróságoknál, hogy majdnem minden vidlott, a kire végül rábizonyul, hogy bizony nem úgy áll a dolog, a védekezést azzal kezd: részeg voltam, nem emlékszem.

A pálinkázás elterjedésének tulajdonítható a vármegyékben, hihetetlen módon elterjedt hamis tanulás is. Maholnap e miatt vége a jog és vugyonbiztonságuk.

Ma nincs többé polgári per, melynek eredménye biztos volna, nincs többé büntető ügy, melyben a tiszta igazság kideríthető volna. A bíróságoknak minden jóakarata, tudománya ezzel szemben megtörik. Ugy állunk ma, hogy bárki bebizonyíthatja két a bíróság előtt, érdektelennek látszó tanuval, hogy nekem 1000 frt kölcsönt adott át; és ez ellen tenni sem lehet. Majdnem valamennyi hamis tanuással vádolt egyén — a bizonyítás nehézségei miatt — kicsuszik a büntető bíróság kezei közül. Ugy hisszük nincs messze az idő, mikor e ezéla közkereseti társaságok fognak alakulni (ha ugyan eddig nincsenek) és akkor aztán gondolkozhatunk.

Természetes, hogy ez a népség jobbára azokból az elzüllött falusi alakokból kerül ki, kik korszmáról korszmára hanyódnak s a kiknek zavaros arca és szeménél csak a lelkiegyensulya zavartabb.

Felémítsen még, hogy majdnem valamennyi emberölés, testi sértés, tolvajlás, okirathamítás, szóval mindazok a büncselekmények, melyek a büntető törvényekben előfordulnak (sőt még olyanok is, melyekre előre gondolni nem is lehetett), mind az iszákosság következményei és majdnem mindeniket vissza lehet vezetni erre a posványos talajra.

Ideje már, hogy erről az „enyhítő körülmény“-ről gondolkodjunk és valamit tegyünk ellene, mert ez így tovább nem mehet. Nemcsak az iszákos, hanem a józan életű emberek existenciájja is meg van támadva. Hogy mit tegyünk? Ezt találják ki a papok, tanítók, jegyzők, bírák, kikre a

nép erkölcsi felügyelete van hívva. Részünkről legjobb módszernek találjuk, ha a pálinkás üzleteket egyszerűen becsuknák. Persze ezért az ajánlatunkért igen sokan boldogok fognak nyilvánítni, azonban elvisszük ezt is a közérdek nevében.

CSIKMEGYE KÖZGAZDASÁGI LEHÁSA.

Irtó: T. Nagy Imre.

(Folytatás)

A mivel a természet egy vidéket szépségben és gyönyörűségben képes megáldani, azt a csodás figyelmet Csikvármegye vidékeire hívem szórta. A mivelődéssel párhuzamban emelkedő turista hajlam idők folytán több és több idegen figyelmét fogja e vidékre terelni s hiszem, hogy a turistaszág nyári időszakában a vármegye zengzengős völgyei, vízesei, csodaszép tavai, illatos birtalai, ősi lavagyárainak mohos romjai sok szórakozni, látni és gyönyörködni kívánó idegent fognak ide vonzani, különösen akkor, ha a hajlam romkiszívás ébredtetéséről és fokozásáról írtam mi sem felelkezünk meg a törekedünk arra, hogy a turisták nemcsak jól találják magukat nálunk, hanem könnyen hozzáférhetőkké tegyük nekik azon helyeket, hol szórakozni és gyönyörködni lehet. E tereim meg lehetetlen hátra-azé, ahogy sem vagyunk, mert idáig rá se gondoltunk. A kik rágonoltak, azok költői fantáziájá tőlőt napirenden tértünk. Pedig nem úgy van az. A szórakozni, tudni látni kíváló turistákban nem pusztán az idegen forgalom emelkedésének tényezőt, hanem egyáltalán a kutyát, számítót, feltaláló, felfedező és a látottakat, tapasztalatokat értékeléni akaró és sokszor túli idegen látogatónak kell szimbólumot, kik felhívást és ismeretséket akár közvetlen, akár közvetve, a mi helyi szegény tudásunk és még szegényebb tökének gyarapítására fordítjuk.

Lehet-e szép, megkapóbb látványt képzéni egy nagyvárosi művelt felkü ember gyönyörűségére a Szent Anna tavánál? A tavat minden oldalról szabályszerűen körvonalozó meredek, bükkelés és fonyással benőtt bércek övezik, mely Csikmeje déli határszélén, Tusnádfürdőitől mintegy 3 órányira, a Nagy-Csomád hegy délnyugati ol-

dalán 956 méter magasságban fekszik. Tusnádfürdő vendégeink egyik legzelebb kiránduló helye. A tó kerülete 3 km. A Szent-Anna tavát övező hegyek keleti meredekén, 900 lábnyi magasságban az Anna tó felett, fekszik a Mohos-tó, melynek területét itt-ott vírágyokkal és élénk színi mohával tarkított pázsit nőtte be. A vármegye gyergyói részében van a Gyilkos-tó, Gyergyó-Szentmiklós és Héka közl. 995 m. magasságban. Kelet-kezebe újabb idejű. 1888 ban egy hegycsuszamlás elzárta a Likas patak völgyét s ennek vizéből állott elő a tó, melynek hossza 2200 m. szélessége 150 m. Galóca és piatráng folyózik benne. Fekvése nem kevésbé festői a Szent Anna tó fekvésénél.

Mintha maga a természet pótolni akarja azt a hiányt, mit a vármegyében a föld felszínén az éghajlat és a föld termékenységének fogyatékosága által megvont, úgy meg áldotta meg a föld belsejét mindenfélé, meg általában fel nem fedett és ki nem használt kincsekkel. E kincsek közt említhetjük fel a vármegye minden pontján fel buzgó ásványos forrásokat. Alig van közege a vármegyének, hol ilyen ásványos források ne volnának. Majnem minden pontján ásványvíz-fürdő van, legelőbnyire helyi használatra. A nevezetesebbek, mint a borszéki és tusnádi már a világhíre tettek azért fürdők révén: a káosznyakbaltai hiányos és inkább patriarchalis kezelése miatt a vármegye Hármaszék megye helyifogyasztásán túl az eldobott terjedni, a káosz-impérió rápári beviz elérte a togyaszói azon mérvét, hogy minden eseppe, mit forrás ad, forgalomban van. A csikszeredai helyi fogyasztásban hajdan nagy forgalomnak örvendő hasznazói forrás viz gondatlan és gyáva kezelése miatt, a közvetlen mellette folyó patak vizével vegyülve össze, ma már teljesen használaton kívül áll. Szerelában és Zeigárdban nagyobb hivatásra váró bővínt kisebb fürdők vannak berendezve, melyek a szerelái és vidéki intelligencia közönségének nyaraló át fürdő és szórakozó helyei. A szögdi fürdő ugy fekvésénél, mint borszéki forrásának gyönyörűségét fogva utóán számíthatna jobb jövőre. A Hár-ita legmagasabb cseretűl (1798. m.) délkeleti irányban a hegyesit övező magas hegyek derekánál öszejövő hegyek közt, egy udly katalban lakozik -- melyet a helybeliek Om'adványosnak neveznek a csomád fürdő, mely inkább az ott levő keses kizözölőst gödör-

nek köszönheti jelentőségét. Csik- és Udvarhelymegyéből sokan látogatták a valóban gyönyörű helyet. Mostanásig sok épületet emeltek a vendégek kényelmére. Kár, hogy az odajutathas a kényelmetlen és sok helyen járhatatlan hawaii utakon nagyon nehéz. Ilyen kényegzőlőse van Csik-Szentkirály határában, a „Büda“-hegy aljában, melynek környékét a számtalan borvis-forrás majnem szüppedékesé teszi. Itt ugy a kizözölőse mint a források teljesen vadonban s nyeltemen kívül hagyva nyugodnak a várják a jobb jövőt, mely majdan szomszváv ártíti gőzeiket.

A vármegye éghajlata inkább zoriának mondható. Hirtelen változó, sokszor a végletekben jár. Az évi közepes hőmérséklet Csikszeredában 6,7, Borszéken ellenben 8,8 C. Január hó közepes hőfoka Csikszeredán -- 7,8, Borszéken -- 8,0; július-é 18,3 Csikszeredában és 17,5 Borszéken. A legnagyobb észlelt meleg 33,9, a legnagyobb hideg 30,0 C. a hőmérséklet abszolút ingadozása tehát 63,9°. A csapadék évi átlagos mennyisége 565, mm., a hegyekben azonban jóval több. A közép légnyrkosság maximuma januárban csik, azután jönnek deczember, február és november. A középminimum májusra esik a innen januárig állandó emelkedés van. E vidék általában a légnyrkossáig légköri vidékhez tartozik az országban, hol az esős nap ik számát az ország egy vidéke sem éri el. A tél nagyon hosszú, legelőbnyire november elején, sőt néha október végén kezd. Hat-hét hónapig tart. A Hargitán s a többi magas hegyen sokszor már szeptemberben kezd hull a hó s néha május végéig megmarad. Az évi havas napok számuk átlaga 41,5. A jégeső napok évi középátlaga 2,5. Zivataros napok nagyobb részben a nyári hónapokra esnek. A legtöbb júniusra 10 és júliusra 8. Az évi átlag 36,5.

A szelek legnagyobb része nyugatról és északról jön. A nyugati Hargitaszél, az északi azél Feloszló Tarkó, Alc-ikon Borda-szél. Nem ritkák a pászta szelek, melyek különösen nyugatról jőve, sokszor oly erővel dühöngnek, hogy épületeket, épületesorokat sodorják el. 1892. év június 12-én délután 1 órákor olyan pászta nyugati szél dühöngött Szereda város derekán át, hogy néma csomai talús benne, ha ezen szél erője 100 négyzetméter függőleges felület ellen 50 lördőre becsüljük. A vonalháza nem elő részeken semmi kárt nem tett.

„CSIKSZEREDA“ TÁRCSÁJA.

Asszony volt.

Szeméből két könnyeseppel türelt le apró kezével, s az újságlapot összehagyva dobta a kályhába. Patyolat kendőt vert elő s beletemette arzat, azt az edes szomorú arzatot és sirt keservesen. De csak egy perczig s akkor a patyolat kendőt még jobban szeméhez szorítva türelt meg sűrű-kék szemét, mintha semmi sem történt volna, mosolyogni próbált. Olyan furcsa volt a mosoly azon a szomorú, halvány arzon, azoknak a kinyitól vihárs-kék szemeknek, de mosolygott.

Gonosz, rossz ember lehetett, a ki hozzá juttatta azt az újságlapot, melybe rövidesen volt pár szóval oda írva ez a hymen hír:

GOMBOS PÁL tanár
és
GALAMBOS MARGIT
jegyzéseik.

Ismerte mind a kettőt. A lányt kevesebb mint a férfit. Csak távrolól, látáshól, hallomásból. Tudta, hogy gazdag, tudta, hogy nem szép, hogy vele dehogy is állnak ki a városnyit.

De a férfi szép volt. A hogy meg most is megváltja, de csak saját magának. Mindenki szépnek tartotta. Magas, barna szép fekete bujjal merész ragyogó fekete szemekkel. Szerette ott még most annyi idő után is, miért tagadja legalább maga előtt egy is hiába.

De azért ő nem sir-dehogy is! inkább próbál nevetni, minék tudja mis is, hogy még mindig érdekli őt Tombos Pál.

És a szép Magdi megváltozott. Az úlnuduló, szótlan leányból, hiru búzake terentés lett, hiru és kaczer!

Eddig senki meg sem látta, most egész udvara volt a szó teljes értelmében.

És ő boldog! kiválszt azért az udvarlói közül, a legzezalagabbat s nevesse, karzavna boldogban meg vele az oltárhoz. A férfi boldog s egyedüllé vágyu asszony boldogítása s vágyát eléri, az az asszony boldog. Lassankint középpontja lesz a társaságnak. A férfiak bálványozzák, látják, hogy hiru az urához, de azért körülrajongják s elvannak ragadtatva attól az örökké hangzó bájos kaczagától.

Udvarlói közül ott látta őt is, a ki ugy szaladt, a szép asszony bívnis körébe, az ő gazdag báránykájá mellől, az ő szerény hajúnyajokéjét ott hagyva. Rohant mint pil langé a vesztőbe.

Ennek a komoly nagy embernek sehoggy sem tetszett az asszony viselkedése. Felhámadott benne a fértig. Nem tetszett az asszony örökké kaczagása. Beszantsította a ugy talolta, hogy ez az asszony elárulja őt.

Figyelni kezdte: Szeret-e az urát valjon, vagy csak ámitja? Huragitt csak fokozta ha látta, mint simul ez a szép nagy asszony az urához, mint várja s ha jönni látja, szalad előbe, mint gerle madarak ugy élnek a az asszony csak kaczag, mindig boldog edes nevetéssel s ez a kaczagás ugy hávotta már a filet.

Fellázadt benne újból a fértig. Mi? ez az asszony tehát fúzt vele, jätékt? Vele a komoly emberrel? Híz ő a szerény, gyermekek Magdi hagyta el a másikért a gazdag. s most egy kaczer asszonyt talál, kinek táz a lelke, porzsal a tekintete akarcsok a bibliai bívnis Magdolnáé.

A zivatáros napok megyei évi átlaga három állomáson megfigyelve, 1898-ban 33, 1899 ben 34 és 1900-ban 22 volt.

A lakóok száma 128,368, kik közül 110,968 magyar, 1082 német, 15,936 oláh, 481 más anyanyelvű Vallásra nézve 104,287 róm. kath., 21,100 gör. kath., 169 gör. kel., 241 ág. l. ev. 966 ev. ref., 103 unit. 1,518 zsidó és 8 egyéb vallású. A lakóházak száma 26,780, melyek közül köből és téglából van 1,082, fából 27,897; cseréppel vagy bádoggal van fedve 1,828, zeindelyivel és doazkával 21,942. Szalmával egy síncs.

Átlag mintegy tizenkétezer k. holdra jut egy-egy helység. De ha nem is a térség és a megyében, egye részeit tömörebben lakja. A havas hegyvidékeken, a mik a megye háromnegyedét betöltik, csak a határzónai szorosok körül van néhány nagyobb telep. A csikmegyei helységek ama három hegyaikon épültek tömegesen, hol a Maros a Gyergyószorosot a az Olt Fel- és Al-Caikot szeli át.

A helységek közül ötvenhétben a fajtiűbbség magyar, kilencben oláh.

A gyergyói s a csiki havasok világából négy kapu nyílik Romániába: a Tarhavas alatt (1862 m.) a Gyimes szoros, a Zsedányi alatt (1804 m.) a Békás-szoros, a Veres-kei alatt (1511 m.) a Tölgyes-szoros s a Magyarórhely alatt (1448 m.) a Bálbor-szoros. Ezeket át költözött ki a székely elem Havasalföldre s szivárgott be a moldovai oláh s Székelyföldre azaz é. előtt.

Tíz telep áll e kapuk körül, mindannyit a moldovai oláhok alapították. Lenk általában mintegy tizenöt telep megjegyzni mérvében, hogy „von den aus der Moldau-empirten Wäldchen formirt“, vagy „entstanden“ vagy „angebaudet“. Félháza év előtt egy-egy ily telep 30-40 házból állt s magyar nem lakott bennük. Ma méreteik mind meghaladják az 1000 lelket, Gyergyó-Tölgyes s Gyimes-Bükki megközelíti a 3000-ot is. Azóta e telepek közül négy megmagyarosodott, u. m.: Borzák, Gyergyó-Tölgyes, Felső- és Középlök; más négy telepen jelentékeny a magyar kisebbség, u. m.: Gyergyó-Békás és Bálboron, Gyergyó-Hollón, s Csik-Gyimes-Bükkin. Némelyek e határsíri székely-magyar telepeseket csángóknak, vagyis vándoroknak nevezik, de róm. kath. vallásuk arra vall, hogy megyebeliek, mert a csiki székely túlnyomólag róm. katolikus.

Kerülgette, szeretett volna vele „négy-szemkötzt beszélni komolyan, de nem lehetett. Az az asszony csak vigadni tudott csak kaczagni. Egyszer magukra maradtak. A férfi lény szenvedélytelylet ragadta meg az asszony karját, erősen, fájón. Miért kaczagasz folyton? „Ne novess! Hallgass meg!“ De az asszony csak kaczagott, feköveszetten hangosan, a hely csak egy olyan tud, a kinek nincs semmi bánata. De tekintették találkozt a férfi folytatja: „Jere velem, csak egy percze, csak egy pillanatra legyünk egyedül, ketten!“ de az asszony hál volt az urához szerette az urát.

Egy délután nem volt társaság a szép asszonynál, kivételes nap volt az, s az asszony a mit nagy ritkán szokott tenni zongorához ül. Régi dal a szereléről, régebbi a hűségéről jutott eszébe, s mint egy féköveszett ár tört előre ajkán a dal „Sti-tu“?

S ekkor belépett Gombos Pál, csendesesen került az asszony háta mellé, s csak nézte őt, csak hallgatta a dalt az ő, a kettőjök dalát „Sti-tu“?

Az asszony csak későre vette észre, mikor már könyei hullottak, mikor már

A moldvai oláhok a kapukon át beljebb húzódtak, a Felső-Maros felé. Ennek gyergyói medencésjében kilenc székely-magyar helység körül három oláh telep keletkezett. Egyikük Gyergyó-Vasálb a Maros s Olt vidék közét el van szigetelve; kettőjük: Gyergyó-Salamás s Gyergyó-Várhogy ama völgy-szoros pítvárában fekszik, melyen át a Maros vize a Gürgény havas alatt Maros-Tordába fordul. Félháza év előtt Gyergyó-Várhogy s Gyergyó-Vasálb fajtiűbbsége magyar volt, az óta az oláh elem itt többségre jutott.

A medenceze kilenc magyar helység erőse, népes közpüdmény. Közülük hat nagykisebbség. hat tiszta magyar s csak egyben (Gyergyó-Tekerőpatak) mutatkozik erősebb oláh minoritás. Ezek közé a beszivárgó oláh elem nem települt, csak a medenceze szőlővonta meg magát, vagy átzivárgott Maros-Tordába, a Gürgény-havas alá. Egyelőre megállapítjuk, hogy a moldvai eredetű oláhok a gör. kath. hitet vallják, míg a gyergyói székelyek róm. katolikusok.

Válaha külön joghatárokkal birt a mai Csikmegyében Gyergyószók is, Csikszék is, egy időben Kászonszék is. A két utóbbi az Olt-vonalon fekszik s Háromszék határáig terjed. Az oltvölgyi felső- s alsó-hegymezőn s a környék három kisebb völgyében, nagyvörmény székely helység tornya látható. A főhely, Csikszereza város nem a legduspelebb köztük, nagyobb a népűbbség Csik-Tusnádon, Csik-Szépízen, Meuságon, Dánfalván, Csik-Szent-Tamásán s Csik-Szent-Domokoson. Átlag mind fejlett közpüdményi képzüdmények, a miket annyi száz év viszontagaiga s vihara erőt vonni nem tudott. Nem érik fel a Gyergyóság főhelyeit, s apró falvait, nagykisebbségei csekély száma hanyatló jölle vall, de a tömör képzüdmények, a sok tiszta magyar helység erőt fejez ki, mely a fajvidélem inunkáját eddig helytállólág végezte.

Félháza év előtt itt tizenkét helységben erős oláh kisebbség mutatkozott, de azóta eltűntek. Csak más két helységben s egyes székely faluk gör. kath. kisebbségeiben maradt kevés nyomuk. Legtöbbsen vallják az „oláh hitet“ a következő tiszta magyar falvakban: Csik-Szent-Tamásán, Csik-Caisosán, Csik-Csomortányon s Csik-Lázárfalván. Más fájnyék a havasokon át ide nem jönnek, az oláh sem marad meg a csiki székely rétegekben, hanem vagy hozzá hasonul, vagy kitér előle, a hogy kikerültek a Gyergyó-zongora nem szólott, csak ő magában ismételtette Sti-tu?

A mint megpillantotta a férfit nevetni próbált, kaczagni, s olyan keservesen, de mégis sikerült ez neki, majd beszélgettek köznyós, mindennapi dolgokról s kűbe az asszony idegesen játszott egy revolverrel.

„Lehet löni vele?“ kérdi a férfi sürakozottan, s az asszony nevette feleli, de hogy s halántékához szortja a parányi jószágot, „próbált csak“ szól, s a férfi elistit a revolvert nem hallatszik dörrenés csak egy kevés füst, s a szép asszony nem kaczag többé, piros ajka elémül örökre, s míg a férfi lézasan csókolja szép asszonyát, egy csep vér, egy szem klárisgyűgyű tör elő halántékáról, s ő is megpróbálja valjon, csakugyan őle-e az parányi jószág.

Már pihennek, már nem szenved a szép asszony, ki életében, de sokat tört, de sokat szenvedett; mert nem mindenki él, a fájó habár mindenki tudja, hogy él.

S a cigányok, s a szép asszony udvarlói soká nem feledik e dalt „Sti-tu“?

A-revoir.

ségban a hegyzorosokon átsi vágórtól oláh rajok, a mik Maros-Torda felvidékén telepedtek meg, hova sem a maroscsiki székely sem a régi szász réteg nem terjed.

Van a megyében egy magyar város (Csikszereza), kilenc nagykisebbség, nyolc magyar s egy oláh (Gyergyó-Békás a Békás-szorosnál). A kiskisebbség husz körbe kapcsolós s mindannyi két-négy faluból áll, a fajtiűbbség tizenkilenc körben magyar, egylen oláh (Békás-aszoros körül).

Tiszta magyar helység van negyven-négy, tiszta oláh helység nincs. Sulytalan kisebbség akad kilenc magyar, öt oláh faluban. Erőse a magyar kisebbség négy oláh s az oláh kisebbség négy magyar helységben. Vallásra a csikmegyei magyar helységek római katolikusok, csak tizenkét helységben van gör. kath. kisebbség, az oláh községek pedig gör. katolikusok s csak háromban van róm. katolikus kisebbség.

A nyelvterületi viszonyok következők. Az ötvenhét magyar helység egy tégban fekszik s a magyar nyelvhatár Gyimes-Középlök (Tatrosvölgy), Csik-Balánbánya (Olt-völgy), Gyergyó-Tölgyes, s Borzák (gyergyói havas), Gyergyó-Ditró s Gyergyó-Renete. (Marosvölgy) hegysegeken vonul át a Gürgény-havas nyugati oldalára, Udvarhely s Maros-Torda felé. A kilenc oláh helység három darabra van tagolva. egyik darab az országos határon négy helységből áll, ezek nyelvhatára Gyimes-Bükknél Romániából hajlik be s Gyergyó-Domuk, Békás s Zsedánypatak falvaton át vissza is ter óda csakhamar. A másik darab a magyar északi részén fekszik s szintén négy helységből van összetéve. A nyelvhatár vonala itt Gyergyó-Hollótól, a tölgyesi szoros mögött indul előbb északnak Bálbor felé, majd dényugatnak Gyergyó-Salamás s Várhogy felé. A harmadik darab egy közszégyi nyelvterület: Gyergyó-Vasálb.

A lakosok közül férfi 66,440, nő 61,048, külföldön távol levő 31028, 6 évesnél fiatalabb 21,766, 60 évesnél felül 11,861, hajadon 68,888, házasa 58,017, özvegy 6937, elvált 40.

A népművelés 126,382 lakosa közül magyar 110,968. Magyarul beszél 116,843. Magyar ír és olvas 48,445, vagyis a lakosság-nak 26,50%-a. A 15,936 oláh lakóse közül e szerint magyarul tud 4,397. A magyarul tudó oláhoknak száma tényleg ennél jóval nagyobb, csak nemzetiségi fanatizmusból tagadják le a statisztikai felvételek alkalmával. Az 1900/1901. iskolai évben a vármegyei tanköztelések száma 25,407 volt, kik közül 17,484 a 6-10 és 7828 10-15 éves korban volt.

Nemzetiség szerint volt magyar 21,526 német 4, oláh 3,878. ág. ev. 21, unitárius 7, zsidó 200.

(Folyt. köv.)

Heti krónika.

Január 17-én volt a kereskedő ifjak esteleje. Erről már lapunk utolsó számában megemlékeztünk. Pótlólag azonban van egy kevés szavunk hozzá. Ugy látszik, minél kisebb a város, annál nagyobb az egyes társadalmi osztályok elkülönzése. A derék kereskedők pedig ugyancsak kitettek magukért. Olyan zenét alkak a sepiesszentgyörgyi ifj. Kozák Dávid 14 tagú zenekarával, a mely akármelyik mulatságnak díszére vált volna. Kedvben, hangulatban sem volt hiány e megis, mégis a hivatalnokai rend — egy-kettő kivételével — távollételel tündöklött. Pedig kár az ilyen elhanyagolás, mert sok ártalmatlan következményre lehet és az ilyen merov elcsúszolása nem mutat kedvező társadalmi jelenségekre.

Mindent inkább a jövőre való tekintettel tartottuk szükségesnek elmondani, mert már több helyen és iaben hallottunk ilyes forma felzsiszenését:

Mink is megérdemelünk legalább annyit, hogy tudomást vegyünk legalább egyszer-mászor rólunk!!

Ezzel kapcsolatban szükségesnek tartjuk megemlíteni, hogy vasárnap este 18-án a „Központi kávéház”-ban ifj. Kozák Dávid zene-estélyt adott. Erősen fégyelmzett, kitűnően egybeváogó banda. A legeszezebb koncert darabokat ugy dirigálta, hogy bármely kényes fül igényeit kielégíthette. Sokkal jobb sorost és több pártfogást érdemelt volna, mint a mennyiben részesült.

Azonban ennek is megvan az oka. Nálunk nincs kávéházi, hanem csak korcsmái élet még a kávéházakban is. Ennek következtében nem csoda, ha a családok az itteni esti kávéházi élet ellen meg különös alkalmakkor is jogos ellátéttel vannak és tartózkodnak azok látogatásától. Bizony könnyen megoshatók, hogy ott a gyengébb nem épenséggel nem az ő izlésének megfelelő dolgokat lát és hall.

Es ezen egy könnyen nem is lehet segíteni. Anyira megrögzött szokás már, hogy a kávéházakban és vendéglőkben sokkal több van mindenkinek megengedve, mint egyéb helyeken, hogy a legutóbbi embernek az a plusz fel sem tűnik. Nagyon nehéz lesz az ősi csikszeredai szokásokról valamivel rölesebb, helyesebb, más városokban már régben meghonosodott és kikínoscsobált társasági magatartásra áttérni. Azonban várunk és remélünk, az idő mindent megoszt magával, hsoni, egyelőre mi csak konstatajuk a létező állapotokat és jó lesz, ha kávécsinok csapán boldogulásuk okából megsvlelendőnek tartják az az előtűlt csekélységnek látszó, de valójában nagyon lényeges körülményt.

A farsangi idény minden évi állandó nevesítőségei: a zsuruk és vacsorák teljes mértékben megköszödtek. Mindenesetre legjobb dolguk van a fiatal embereknek, kik minden nagytás nélkül dudolhatják:

„Ma itten, holnap ottan,
És ám az elemény!”

Van közöttük azonban egy-egy ki tekintettel éveken előre haladott állapotára, de meg azért is, mert igen sok jóból vosto ki részét, nagy hajlandóságot mutat a kibőrsésre. Csak a minapban hallottam egyiktől, ki már ugy állására, mint korára egészen megértett a leaszoreltetéshez ilyesforma elkezeredett morgomást:

— Nem jól van ez nekem. Ugy lát-szik végül még is csak le kell házasođjan.

Nem áruol el ki volt, de jó lesz, ha a leányos mamák figyelemmel kísérik, hogy melyik ez az elkezeredett és alkalom után szaván fogják.

Nem megvotendő az a farsangi udjóság sem, hogy a város a téjre és tájára vámot vetett ki és irlgalmatlan lelkiismeretosséggel szedi be. Nagy a gazdaszonyok haragja ezért és szidják is a polgármestert helyő alaponossággal. Ej, ej polgármester! Maga fiatal ember! Vigyázzon magára, nem jó az aszonyokkal ilyes dologban kikötöni, mert bizonyos lehet benne, hogy tebben semmiesetre sem flúrszük többé, ellenben a tojástáncot könnyen eljárathatják magával.

Ártán mondja valaki, hogy nem vagyunk mi csikszeredaiak elátkozott teremtmények!

A mult héten majdnem bele faladtunk a sárba, most pedig 25. 26. fokos hidegben roszog a fognak. Valamely bírósági tiszt-

viselő, kit rosz sorsa az Alföldről plántált nem régen ide át, a sáros időkben azzal a vérmes kilátással fordult hozzám:

Jón a tavasz. Ki van zárva, hogy többé oly hideg legyen, mint a minők voltak.

Természetesen, mint afféle minden csiki veszedelmet kiállott a motve, lemosolygtam és csak annyit jegyeztem meg.

— Várjunk fiatal ember ápriliasig a akkor én is hozzá szólok.

Erre meg ő mosolygott le engem és ma midőn látom őt elkéltűlt ajakkal, vuczagó fogakkal, nyakig behuzott sapkában szinte sajnálom, hogy mért nem volt neki igazza.

A hét feljegyzésre méltó eseményeiből még megemlítesre méltó, hogy a farsang kezdetével a vidék is megmozdult.

A mult héten Csikrákoson, Csikmenaságon, Csik-Szépvezén voltak táncmulatságok, ezeken kívül a csik-szentmártoni ujonnan alakult nőegylet is nagyobb körre kiterjedő tánc-estélyt rendezett. Ennek tulajdonítható, hogy az ide való úri kaszinó által tervezett vacsora is elmaradt. Nem maradt egy szál cigány sem, vidékre mind elkopodtak, a nélkül pedig a jó kedélyről híres kaszinó vacsora is csak árva mulatság lett volna. No de azért vigasztalásul szolgálhat, hogy meg lesz, még pedig okvrentől. Itthonjában van a fő-fő guallór és gentleman, ő pedig addig nem szokott országos teendői teljesítésére eltutni, míg az aszonyoknak valamelyes módon nem kedveskedik. Hisszik és reméljük, hogy a „majusi bor” meghonosítja a hideg farsangi hónapokban is fog, ha hüvösítőről nem is, de valami felmelegítő szerről gondoskodni. Különbben annak idején megfogunk emlékezni arról, hogy reményeink mennyire valósultak. Ez idő szerint csak várakozási állapotba helyezkedünk.

Művelt világ hátrányai az egészség fejlődésére.

A míg a művelődés és civilizáció nem honosodott meg, sok évezreden át az emberek jelszava volt: „arozd véréjétre közben egyed mindennapi kenyeredet”. Friss levegőben, szél és zivatar közepette, esőben és nap sítésében végzett kemény testi munka képezte a természetes ember tulajdonképpeni életzölját, edzette phizikai erejét, munka képessé tette és egészségesben megtartotta. A művelt világban a dolog egészen másképp alakul. Viz, gőz és villamosság az ember erejét egészen háttérbe szoritották és az emberek nagy részét eredeti foglalkozásuktól elidőgenitették. Testi munka tehernek tekintetik; a szellemi foglalkozás tiszteletré méltóbbnak és értékesebbnek tartatik és mindenek előtt a testi kiképzés háttérbe való szoritásával — a paedagógjának is fő-célja az ifjuság szellemi kiképzése. A munkák sok tekintetben az élet kellemetlen mellékletének tekintjük, a kényelmet, fires mulatságokat, izgató élvezeteket pedig tulajdonképpeni élet célunknak, azért a munka kényesítő és a munka idő rövidítését a higienia, és az ember szeretet helyes követelményeinek tekintjük.

A művelt osztály elpuhult embereinek szervezete képtelen mindazon egészségre általmas hátrányok ellen küzdeni, melyek a természeti törvények nem ismerőse és tekintetbe való nem vevése által, az ember ellen érvényesülnek. Testi élet feltételeinek helyes végzésére képtelen, így betegség, meg sorvadás lesz ezen fordított élet mód elkerülhetetlen következménye.

Gyermekeink és unokáink is így fognak járni, ha csak nem fogunk törekedni, hogy születésüktől kezdve minden káros befolyást

ólók távol tartunk, a mely befolyások egyes szerveiket és összeszegeben egész szervezétüket a kifejlődésben akadályozzák, ha csak nem lesznek képesek a higienia legfőbb alap elvet emlékeztetlnke véoni, a mely szerint az ember nem foglal el kivételes állást a természetben, nem képez egy összetett művészi produktumot, hanem vsilagzatának, a földnek terménye; egy minden részében élő szervezet, a mely önműlő benne lakozó törvények szerint hozott napvilágra, szaporodik és ismét megújul, a melynek egyes részei szoros szervei összeszfűgésben vannak egymással és a mely az egész nagy mindenséggel kölcsönhatásban áll, és ezen okból a természeti törvényeknek ugy alá van vetve, mint az egész teremtés szerves és szerveleten világával együtt.

A legyengébb oldala a mai szociális viszonyainknak az, hogy senkinek ura saját és gyermekei testének. A mily erővel igyekszik ezelszertl újítások által a higienia és az egészségtlgy terén a nép egészségi állapotát előmozdítani, ép oly mértékben aláássák ezt ismét őly rendszerbályok által, a melyek egy régletlnt század kínzó eszközzeihez méltók, és a melyekkel az egyes ember ellenkezésbe nem jöhet, ha csak nem akar érte megbüntetetteti. A mai állami intézmények közepette nincs már az egyes ember szabadjára erőszave, nem öhajítja meg pótolhatlan legnyugyobb kincsét, egészségt.

Vajon mikor jön el az idő, midőn nevezett rendszerbályok ellen küzdő áramlatnak sikerülni fog, az egyes emberek és a nép összeség jogába, életébe és egészségébe avatkozó behatások fölött győzedelmekedni.

Csak ott lehet egészséges embert találni, ha ellnek szervezete a természeti törvények befolyása alatt áll. Ezen törvények között és ezek által él. Mindennel mit a természet alkot szoros kölcsön hatásban áll, és sok tekintetben függ is tőle. Az együttesen teremtett szerves és szerveleten világól az állatoktól, növényektől, legelőtől, víztől stb. a léthez fentartásához szükséges a természetnek és szükségleteinek megfelelő testi és szellemi táplálékot, megemésztés és saját énjéve alkotja, egy részét folyton átadja, mindaddig míg halálával a nagy mindenségől a természethez vissza tér mint azt a biblia oly szépen mondja: „földből lettél és földböz kell vissza térned”!

Az élet futás ezen titmenyét és nyilvánulási egy bizonyos rendszert mutatnak és valamint az emberi szervezett a külvilággal folytonos össze kötötésben áll: ép ugy az emberi test egyes szervei egymással is szoros össze kötötésben állanak.

Ha tehát az emberi test egy szerve megbetegedett, akkor a kölcsönhatásban más szervek, sőt az egész szervezet is megbetegedik. Ha a test egyrésze plidál, ha a szív szenved, akkor nincs egy réz sem mely nem szenvedne vele, csak hogy ideg rendszerünk saját alakulásánál fogva az egy központ által nem jeleztetvén, ezen általmas szenvedés nem jut tudomásunkra.

A csikszentmárton-csekefalvi jótékony női egylet.

A nemes senktől gondolkodásunk igen szép példáját nyújtották Csik-szentmárton-csekefalva hölgyei akkor, midőn a humanismus érdekében egylettő tömörültek, hogy segítsenek azokon, kik szegénységben elhagyatottságban tengetik minden napi életüket.

F. hó 24-én humanisztikus esélből egy kiváló műszerral egybekötött táncestélyt

rendezett a növegyet, melynek előzménye képen a kövek zö nyilatkozattal egybe kötött felhívást bocsátotta ki:

Állami életünk még mindig nem...
 „I a fejlődés ama fokára, amelyen néhány mint a gyánánt oldhalással — idegen állam példaképe — szerint a szegényügy felkarolására a társadalmi bajok orvosolása által a hűmnök és társadalmi esélyedének megakadályozásáról gondoskodik, s ezért csak a társadalom van hivatás által ajánlottak, munkaképtelen, beteg, házi szegények, szegény tanulók, árva maradt airo gyermekek és támasz nélküli özvegyeknek a szociális intézkedésekben nyújtott, az szomorúságban vigasztalás és az szükségben segítséget nyújtani. A múlt év végén Csikszentmárton-csekefalva község hitélyei fel fogva a haladó kor igényeit a áthvatva a humanizmus magasztos eszméjétől egy jótékonyegylet alakítását peniditették meg, hogy az egyesülési erejétől támogatva akérésesebben teljesítessék a jótékonyaság gyakorlását, a nőkre rótt köteleességek legnemesebbikét.

Az igéből test lett s megalakult a csikszentmárton-csekefalvi jótékonyegylet, amely még csak nemes keblekbe ütöttet csára, de hogy terelődés, gyümölcsöző fává nőhessen: az a saját tagjainak nemes gondolkodása, önfeláldozó munkássága és áldozatközösége mellett a magyar társadalom erkölcsi és anyagi támogatásától függ, miért is az egylet megbízásból bírtak vagyunk bafazás tisztelettel felkérni tiszelt Czimot, hogy áthvatva a szép, jó és nemes eszméjétől egyletünkbe belépni s e nemes szándékát a mellékelt nyilatkozat felhasználásával volnunk tudatni ne terheltelessék.

Isten nevében előre!

Csikszentmárton, 1908, január hó 17-én.

Özv. Márton Ferenczné, e. elnök. Dr. Harczos Gyula, e. titkár.

Mi részünkről lelkünk egész melgével karoljuk fel a nemes ügyet s felhívjuk az olvasó közönséget a hathatós támogatásra. Éljen közöttük álláshozóban ama tudat: a ki a szegényeknek ad, annak az Ég tőlbeözörlésen fizeti vissza létszám tárházából.

B. B.

Szekely nagybirtok nemzetiségi kézben.

Az Udvarhelyi Híradó megrendítő hírt közöl a székelysá minden irányában Ugron tábor alkakeréki 3800 holdas birtoka rövid idő alatt dolra kerül, s a dolgban mi a fő, s a mi a vért minden szekely ember arcába kergeti, a magyarországi nemzetiségi bankok akarják megvenni telepítési célokra. Lesajjt beműnkét ez a hír, s az a gondolat tölti el egész valónkat, hogy a viszonyok illetlen való alakulásával, mi lesz velünk, ha a gyűlölettel telt mintek körülvéző nemzetiséggyűlölet kivültségben, erkölcsökben, hon-szeretletben megedzett apáink által szerzett földünk oly pontok keletkeznek, a honnan származva lesznek azokásink, erkölcsünk, szóval szekely nép életünk, a honnan mutat tradíciójával bizonyított páratlan vendég szeretet kihál, s a baráti fogadtatás helyett letelen gyűlölet ásítosik felénk az utolsó rögöl is. Fáj telkünknek a jövőről ily vinok látni! Hát maroknyi egységünk, mely védbástyaként áll a és áll keleten, s mely a magyar államezme diadalra juttatásban oroszán rést követel magának idegen háza felé centralizáló telepekkel bémítessék meg? Az ok ránk nézve szomorú és megrendítő; okozója lassu halálunk, a mi

végeredményében csak a lehet, hogy a nemzetiségi pontok összetartozásunkat gyöngítvén elmélünk e akkor Erdély szerepe Magyarországra nézve nullára redukálódik.

Azde midőn ezen szomorú sejtelmek töltik el fajunk minden erejét, hogy a nemzetiségi áramlatoknak utja szegődjék, hogy ne legyenek még mostohább sorsra kárhoztatva. Tegyén a kormány kezét Ugron birtokára, telepíteni oda, idegen földön, proletárként vándorló szekely családokat, mert ha ott szekely kar veti latba erejét, az a hazára nézve gyümölcsöző lened. Vagy ha telepítési célokot a kormány nem tekiint, jó volna a sivatagban ózisként egy gyár, hol a szekelynek nagy nyomás alatt álló arcyagi helyzete fel frissülést nyerhet.

B. B.

Az iparos ifjusági önképzőkör estélye.

Mint értesülünk a helybeli iparos ifjusági önképzőkör február hó 1-én a „Kossuth” szálloda nagytermében élénk s változatos műsorral egybe kötött tánc-estélyt fog rendezni. Ez egy újabb jel arra nézve, hogy az iparos ifjusági önképzőkör feltöltve célját s a homlokán viselt „Önképző” szónak minden irányban óhajjt megfelelni. A mindennapi nehéz foglalatosság közepette, a nemes mulatságról sem feledkezik meg, s akkor is előtérbe lépteti szellemi életének fejlesztését, művelését.

Mily szép is, ha egy városkában lakó iparos ifjak széleszerten élesztik az összetartozandóság érzetét s a szabad órákban nem a korcsák gőzében keresnek élet rövidítő élvezeteket, hanem nemes mulatságok rendezése által iparkodnak a pusztá tánczon kívül szellemi táplálékot gyűjteni, mert az életükre jótékony hatálylyal bír. Azonban sajnos, midőn az összetartozandóság érzetéről beszélünk, egy pár hangot megengedünk ama szétvonásról is, mely ifjunkt között uralg, s vég eredményben csak a kiselbéségnek vezet romlására. Tudomással bírnak arról, hogy iparos ifjaink egy része külön válna ugyanazon a napon, de más helyiségben mulatságot rendez, talán ama czéllal, hogy az előbbit megrothassa. Nem kell attól tartani, az önképzőkör tehetné, jó értekkel rendelkező erkölcsi teutület, legfőlebb a salakot dobni ki magából a nélkül, hogy alapjában megrendülne. Mi részünkről lélekölő támogatjuk az önképzőkör nemes törekvését, csak előre egyesült erővel!

H I R E K.

Eljegyzés. Dávid Ignác helybeli városi népiakolnai tanító f. hó 24-én váltott jegyet Lux Tildikával Lux Sándorné kedves leányával Szivből gratulálunk.

Hangverseny. A helybeli koronolya egylet folyó év február 7-én hangversenyt rendez. A program összeállítása most folyik

s a mint értesülünk annak választékossága, a szereplők ismert művészi egységisége már eleve biztosítékot nyújt az iránt, hogy küzdelemünknek oly élvezetes estélyben lesz módja gyönyörködni, a melyent a nagy városok közülök is szívesen venne.

Halálhöz. Sándorffy József pestvidéki törvényeségi nyugalmasított tisztviselő f. évi január 22-én este 7 órakor, életének 56-ik boldog házasságának 11-ik évében a halálkölök házauságának felvétele után az Urban elhunyt. A megboldogultnak hlt teteimet f. évi január 24-én délután 3 órakor tették örök nyugalomra a róm. kath. ezterház szerint a csikszentmártoni köztemetőbe. Emléke legyen áldott a porai felett virraszon a béke anyyala!

Ról Csik-Tapolczán. Folyó hó 17-én tartotta meg farsangi mulatságát az ifjuság. Vendég anyyi volt a mennyit csak a terem elfogadhatott. A lefolyt mulatság fényesen megzafolja azon bal véleményt, hogy falusi mulatságra nem érdemi meg elmenni, mert a ruszticizmus serti a finomabb érzéket. Nem volt itt semmi ruszticizmus, sőt a jó földműves nép az ó vallásos lelkéből folyó tisztesség tudásával távol tartotta magától azt a szikantériát, mely néha emelkedetebb színvonalu mulatságokon nem csak serti, de akár hányzor kiöli az ifjúból a finomabb erkölcsi érzéket. Több mint valószínű, hogy a régi duhaj kedv tökelésen kimaradna a nép mulatságaiból, ha magasabb vendégeket is tisztelhetne az ó körében. Lelki élvezet volt nézni mily szépen megfer a valódi ur és kisasszony az ó földműves népével és ennek ifjaival. Már mindenütt ugy volna, hogy gyász és örömmel: a résztvevő hallgasson a kaszt. Hízen az a lelkeskedik semmit sem veszít önmaga értékéből, de a nép kit fölemel erkölcsben, sokat nyer és társadalmi nézetei előnyödn meg változnak. Anyagi oldalát tekintve is sikerültnek mondható a mulatság, mert az összes bevétel volt 42 korona. ebből kiadás 42 korona 92 fillér, tiszta jövedelem 38 korona 8 fillér. A szép jövedelemért küzdelemmel tartozik a rendezőség a felléphetőknek, kiknek neveit az illetők szerint titkosításásért elhigatja. mert ó szerintök; leten omltaság a templom javára nem akarják tudni adni a bal-kéznek, hogy mit tett a jobb. (Egy jelen volt.)

A szekely körvasut kiépítése. Hiteles forrásból vesztik az úrvendés hírt, hogy a kormány a beruházási törvény javaslatba telvotte, még pedig első helyen a körvasut kiépítést, melyet miholt a háshoz benyujtanak és szentesítést nyer, rögtön végre is hajtának. Igazán jól esik nekünk, hogy az igéből már test lesz, legalább lesz a választás körülmények között tengődő erkelynek egy kis tér, hol anyagi helyzetén javíthatson. Az építkezés valószínű a tavasszon megkezdődik, még pedig Szászregentől Gyergyó Szentmiklósig és onnan Marfalváig.

Jótékonyegylet táncestély. Igazán szép és dícséretes tánc estélynek voltak a szentmártoni és élvezi mindazok, kik f. hó 19-án a Csik Madarason rendezett jótékonyegylet táncestélyen résztvettek. Már 8 órakor csoportosan ösönlött a környék intelligenciája a csinosan és szélessen díszított terem felé: hol a jónl is jobb kedély hangulat, csak a reggeli órákban ért véget. Bússák lehetnek rá a tapintatos és derék rendezők, hogy ki ki egy kedélyes és teljesen sikerült estély-culokével távozott. (Egy jelen volt.)

Táncz-estély. A csikszentgyörgyi olvasókör 1903. évi január hó 31-én (szombaton) táncmulatságot rendez saját pénztáru javára. Belépti díj: Személyjegy 1 korona. Családjegy 2 korona.

A falusi táncmulatságok korlátozása. Mint számos eszt és példa bizonyítja Székelyföldünkön éppen a falusi táncmulatságok szülik ama vad orgiákat, a melyek legtöbb esetben a fiatalok színe-javát a sítét tömlőbe vezetik. A falusi táncmulatságok igen gyakran a tisztá erkölcsiség aláesői. Ebből kifolyólag a gyergyói papság az erdélyi püspök útján megkereste alopánunkat a vásár- és ünnepnapi táncok korlátozása, a vad házasságok megakadályozása és üldözésére irányuló hatósági támogatás iránt. A közigazgatási bizottság a megkeresést tárgyalás alá vette és határozatilag kimondotta, hogy vásár- és ünnepnapokon a vespernyo elvégzése előtt 3 órákorig az ifjuságnak táncmulatságok nem engedélyezhetők, s azután is szoros hatósági felügyelet mellett este 7 óráig tarthatnak. Különösen nagyra becsült intézkedés a bizottságnak az, hogy a táncmulatságok helyiségeit a kocsmákból és azok közeléből kizárta. Ezen üdvös intézkedések bizonyára oda vezetnek, hogy a blntügyi krónikák száma nem szaporodik, s maradandó alapot nyernek régi jó erkölcsünk. Adjja Ég, hogy ugy legyen!

Székely földi minta legelők. A székely földi vármegyék közzei és urbéri legelőinek úrkönyvezését elrendelték. Addig is míg azt a munkálatokat befejezik intézkedés történt, hogy minden vármegyében néhány minta legelőnek alkalmas terület jelöltesek ki, melyek a tél folyamán megvittatván a rendszeres legeltetésre tavasz szal átadotnak. A hol közis legeltetésre alkalmas területek nincsenek, ilyeneket eset leg vásárlás után fognak szerezni.

Szokások telvaj. A kóbor ugy nevezett ástoros csigányoknak több „nemcs” tulajdonság mellett egyik foglalkozását képezi, hogy a más tulajdonát képező dolgokra hamar rá mondja az ismeretes mondást: venimerum, s az elecent dologgal kereket old. Ritkán lehet őket kézre keríteni, azonban most a jenufalvi (Gábor Máté) (szegi) igazán hurokra került. Már vagy 4 szer volt apróbb lopásokért büntetve, most azonban éppen előbbi rovott elő életé folytán elvette megérdemelt sorát. Nem rég lett lopását 7 hónapi börtönrre ítélve s a napokban két ízben egyszer egy évi másodszor 8 hónapi börtönrre ítéltetett s a mint érteülünk még több rendbeli eljárás van ellene lopás miatt folyamatban.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

A Gyönös és Társa könyvkereskedésébe a napokban érkeztek

olvasók és imakönyvek

nagy választékban, a leggyorsabb alaktól a legdiszesebbekig. Az árak a lehető legutányosabbak. Ismét eladóknak nagyobb úrkedvezmény. A nagyon csinos kiállítású tárgyak megtekintését ajánljuk a közönség szives figyelmébe.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Van szerencsém a nagyérdemű közönség figyelmét felhívni a Kossuth Lajos utcában, Szepes Béni házában levő minden igényeket kielégítőleg berendezett:

Nyerges és kárpitos üzletemre

Üzletemben minden e szakba vágó munkák elkészítését legnagyobb készséggel elvállalom és azt csinos kivitelben olcsó ár mellett pontosan eszkeztetem. Raktáron tartok mindenféle ruganyos divánokat, melyen leoszálított árában, úgy, hogy itt mindenki beszerezheti szükségletét ép oly olcsó áron, mint bármely nagyobb városban. Továbbá kész kocsik is raktárom vannak.

Végül a nagyérdemű közönség szives figyelmét felhívom azon körülményre, hogy kocsik, valamint minden e szakba vágó munkák javítását elvállalom. Magamat a n. é. közönség jóindulatú pártfogásába ajánlom, maradtam Kiváló tisztelettel!

Bájer Ferencz, nyerges és kárpitos,
Czikszereda Kossuth Lajos utcában.

T. Bájer Ferencz urnak Czikszereda. A mi az öntől vásárolt kocsit illeti, arról ezuttal adok véleményét és pedig olyat, a mely székely hazai iparunknak valóban dicsőségére válik. — Mindössze néhány hét, hogy Öntől a kocsit megvettem, de e néhány hét alatt oly erős és mondhatni kritikus cenzúráknak volt kitéve a mely azonos egy egész évi folytonos használattal, mert ezen néhány hét alatt számtalan roz, de nagyon roz, rügös, köves erdei és mezői utat összeharangoztam és a kocsi, k mondhatni semmi sérülése nem történt, pedig, ha történt volna, sem lenne esoda. — Továbbá eltekintve a koci eszre jó tulajdonságaitól, eszkeztet és helyes besztáratól; mondhatom, hogy eszma nézve is megállja a helyét, mert eddig még minden szakember elismeréssel volt a szoid és cs nos munka iránt, mely ugy a ves, mint a fa és nyerges munkát illeti. Tisztelettel Bodrogi Áron.

T. Bájer Ferencz urnak Czikszeredán. Tisztelettel értesítem, hogy az Ön által készített Esterházy hajfókusi ugy küllő esin, mint jószág tekintetében teljesen kifogástalan. Ugyazintén a kocsifűlélet és szányjavításnál teljesen meg vagyok elégedve. Mindelgyva munkáit bárkinek ajánlom!

Bartalis Ágost, löszolgabiró.

Figyelemre méltó!

Bátor vagyok a nagyérdemű közönség becses bizalmához fordulni mostan is ép ugy mind az előtt és kérve becses pártfogásukkal megíztelni.

Üzletemben minden árut a legelső kézből szerzek be és így mindig a legújabb és legjobb árut árusítok azzal az elvvel, hogy „keves haszon, nagy forgalom” élénkíti az üzletet.

Becs-es pártfogásukat kérve, maradjok

alázatos tisztelettel

Székelyhidv Sándor,

női- és férfi divat-üzlete, Czikszereda.

(Üzletem a Huter szállóval szemben).

FILÓ KÁROLY

utóda, Nagy Vilma,

temetkezési intézete Czikszeredában.

Ajánlja az előforduló halálesetek alkalmára dusan berendezett raktárát, mindenemű és fajtájú fa- és ércz utánzatú koporsóit, légmentes és elzárható

ÉRCZ KOPORSÓIT.

Nagy választék sirkoszorukban és szallagokban, szóval mindenemű cikkekben, mely a temetéshez szükséges.

Továbbá tudomására kívánom hozni a n. é. közönségnek, hogy miután a legelső gyárakkal léptem összeköttetésbe, azon helyzeibe vagyok, hogy a legjutányosabb árakban képes vagyok minden szánítani, úgy hogy a versenyképesség felállmullatlan, mivel üzletem saját házámban van, sem holt lért, sem kiszolgálásért nem fizetek. saját magam szolgálók ki vezivőnek, saját gyászokcsim van, melyet 50 korona vásárlásnál esékely díjért locsátok rendelkezésére.

Rovatlozást, dírléet is a legjutányosabban számítom. Segédkez m a hulló szükséges elhelyezésében is.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok kész szolgálj által

Filó Károly, utóda Nagy Vilma.

Egy jó esuládból 2—3 gimnastomot vögzett flu

tanulónak

felvétetik Veress Elek fűszerüzletébe Csikszerezében.

REMINGTON Írógép

eladó Herczka Gyulánál,
Csikszerezében.

Csikszerezen

egy szatós-üzlet eladó.

B felvilágosítással szolgál
Mester János kontinos, Csikszere-
redában.

HERCZKA GYULA

elektrotechnikai és műszaki üzlet Csikszerezen

Elvállal mindennemű e szakmába vágó munkákat, úgymint villanyvilágítási berendezést, telefon-hálózatot, acetylásvilágítást, saját és idegen készítményű fejtető kószálókkel, szivattyú és tüzi-fűtőkendő felszereléseket.

Állando raktár mindennemű villany felszerelési cikkekben, optikai és látóerő felszerelések, grammophonok, kerékpárok és azok alkotórészei.

Saját modern felszerelt műszaki műhely, vasasztalra és egyéb szerszámmal, gépekkel, hol mindennemű javítások, úgymint nyírkészítés és zománczozás érhetővé válik.

Elismert levelekkel, úgymint ajánlatokkal közszéggel szolgál

Herczka Gyula.

ÜZLET MEGNYITÁS!

Bátor vagyok Csikszerezen város és vidéke n. közönségének becses tudomására hozni, hogy folyó évi január hó 12-én a Vár-utczában (a Takarékpénztár szomszédjában), a mai kornak megfelelő

lakatos üzletemet megnyitottam.

Elvállalok minden szakmába vágó munkákat, épület vasalás, rács és diszmunkák, vaskapuk, szivattyuskutak felszerelése, továbbá mindennemű takaréktűzhelyek, czechtáblák domborított betűkkel, iparosok és kereskedők számára stb.

Egyedüli birtokyesem oda irányul, hogy minden rendű és rangú igényeket kielégíthessék nemcsak de lehetőleg legelőcsőbbben számított munkákat becsesek köz. rendelkezésére. Mindennemű javításokat gyorsan, pontos, legelőcsőbbben eszközök.

Magamat a n. é. közönség irántias, ajánlván, maradtam teljes tisztelettel

Paal András. lakatos.

Kossuth szálloda.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a helybeli „Csillag” szállodát kibéreltük, s azt kávéházzal kapcsolatban a mai kor igényeinek megfelelően ujonnan berendezve

Kossuth szálloda

név alatt tovább folytatjuk.

Bátorkodunk egyuttal megemlíteni, hogy banketek, thea, fillér, valamint más estélyek rendezését elvállaljuk, úgyszintén étkeztetést a legjobb magyar konyhával és legjobb erdélyi borokkal jutányosan számítva a lehető legpontosabb kiszolgálás mellett adunk. (Abonament is beleértve.)

Magunkat a nagyérdemű közönség becses pártfogásába ajánlván maradunk

kiváló tisztelettel

A Kossuth szálloda
bérlosége.

Allandó butor kláállítás az I. emeleten.

Alapított
1880.

KÖPF R.

Alapított
1880.

Első butor és kárpitos kivitelü üzlet Brassó kapu-uteza 48 sz.

Van szerencsém Csikszereda város és vidéke nagyérdemü közönségének becses-
figyelmét felhívni az

Első butor és kárpitos kiviteli üzletemre

Allandó és dusan felszerelt butor raktár, Szőnyegek, tükrök és képek a legezél-
u. m. barok és ó-német hálószobák, ebéd- : szerübbtől a legdiszesebb kivittelg ju-
lók, szalon es garco lakás berendezések. tányos árak mellett.

Kárpitos és diszitó munkák házon kívül is eszközöltetnek.
Butorok csomagolása és szállítása elvállaltatik.

Videki megrendelések legpontosabban eszközöltetnek.

Rendkívül olcsó árak mellett.

Eltérő nagy forgalom kevesen hasonl.

Gyönös és Társa,

könyvnyomdája, könyv-, papir-, rajz- és írószer-kereskedése Csikszeredában.
(A dolány nagyaruda mellett).

Van szerencsénk a nagyérdemü közönség becses tudom-
ására hozni, hogy ujonnan berendezett üzletünk, mely a
mai kor színvonalán álló és minden igényt teljesen kielégítő

könyvnyomda-, könyv-, papir-, rajz- és írószer-kereskedésünk

a legdivatosabb újdonságokkal van berendezve

Elvállalunk mindennemü nyomdai munkákat, u. m.:
könyvek, füzetek, röpiratok, gyászjelentések, meghi-
vók, eljegyzési- és esküvői kártyák, falragaszok, táncz-
rendek, névjegyek, üzleti felhívások, hivatalos nyom-
tatványok stb. nyomtatását legjutányosabb árakon, választás
szerint jóminőségü papiron és izléses kivitelben.

A nyomdai dus berendezés, a legszebb alaku és legesinosab
kiállítású betük és a kellő szakértelem minden időben képessé
tesznek, hogy még a legkényesebb igényeknek is a lehető
leggyorsabban megfeleljünk.

A használatban levő iskolai füzetek, irkák, író- és rajzsze-
rek, a legjobb minőségü író- és rajzpapírok, kitünő minőségü ele-
gáns és divatos levélpapírok üzletünkben a legjutányosabb árakon
minden alkalommal kaphatók.

Magunkat a nagyérdemü közönség becses figyelmébe és pártfogásába ajánlván
maradunk

kiváló tisztelettel

GYÖNÖS és TÁRSA.